

§ 99

Dnr KS 2020/01556-2.7.3

Beslut - Motion från (V) om att installera ett system för att låsa skolor och förskolor vid yttre hot

Beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

Motionen avslås.

Ärendebeskrivning

Anna Maria Romlid (V), Lars Nordin (V), Hawar Asaiesh (V), Shiar Mala Said (V) och Vicktoria Bagi (V) har i en motion med rubriken Motion från (V) om att installera ett system för att låsa skolor och förskolor vid yttre hot föreslagit att fastighetsnämnden i samråd med berörda nämnder får i uppdrag att ta fram en låsfunktion som är tillgänglig för all personal i skolan och förskolan samt att fastighetsnämnden i samråd med berörda nämnder skyndsamt installerar den framtagna låsfunktionen på samtliga kommunala skolor och förskolor i Västerås.

Kommunfullmäktige har den 15 oktober 2020, § 298 remitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Motionen har remitterats till förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden och fastighetsnämnden.

Förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden och fastighetsnämnden har inkommit med remissvar.

Samtliga remissinstanser har inkommit med i huvudsak följande synpunkter. Att skolsäkerheten idag utgår ifrån en etablerad arbetsmetod kallad PDV (pågående dödligt våld).

Stadsledningskontoret föreslår att motionen avslås mot bakgrund av att barn- och utbildningsförvaltningen sedan 2017 tillsammans med säkerhetsenheten på stadsledningskontoret har arbetat aktivt med utbildningar riktat mot för-, grund- och gymnasieskolor i hur skolpersonal ska agera vid hotfulla situationer. Bland annat utbildades alla Västerås stads rektorer och flertalet skolor 2019/2020 med hjälp av ett externt säkerhetsföretag.

Att installera ett låssystem på samtliga förskolor och skolor kan bidra till en falsk säkerhet vilket kan leda till en ökad oförmåga att hantera pågående dödligt våld och därmed få helt motsatt effekt mot den avsedda.

Stadsledningskontoret har till kommunstyrelsen lämnat följande förslag till beslut:

Förslag till kommunfullmäktige:

Motionen avslås.

Yrkanden

Anna Maria Romlid (V) yrkar bifall till motionen.

Carin Lidman (S) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag.

Proposition

Ordföranden finner att det finns två förslag till beslut, dels bifall till motionen från Anna Maria Romlid (V), dels bifall till stadsledningskontorets förslag från Carin Lidman (S). Ordföranden föreslår en propositionsordning där de två förslagen ställt mot varandra. Kommunstyrelsen godkänner föreslagen propositionsordning varvid den genomförs. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med stadsledningskontorets förslag.

Kopia till

Förskolenämnden

Grundskolenämnden

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Fastighetsnämnden

Kommunstyrelsen
Mikael Lagergren
Epost: mikael.lagergren@vasteras.se

Kopia till
Förskolenämnden
Grundskolenämnden
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden
Fastighetsnämnden

Kommunstyrelsen

Svar på Motion från (V) om att installera ett system för att låsa skolor och förskolor vid yttre hot

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

1. Motionen avslås.

Ärendebeskrivning

Anna Maria Romlid (V), Lars Nordin (V), Hawar Asaiesh (V), Shiar Mala Said (V) och Vicktoria Bagi (V) har i en motion med rubriken Motion från (V) om att installera ett system för att låsa skolor och förskolor vid yttre hot föreslagit att fastighetsnämnden i samråd med berörda nämnder får i uppdrag att ta fram en låsfunktion som är tillgänglig för all personal i skolan och förskolan samt att fastighetsnämnden i samråd med berörda nämnder skyndsamt installerar den framtagna låsfunktionen på samtliga kommunala skolor och förskolor i Västerås.

Kommunfullmäktige har den 15 oktober 2020, § 298 remitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Motionen har remitterats till förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden och fastighetsnämnden.

Förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden och fastighetsnämnden har inkommit med remissvar.

Samtliga remissinstanser har inkommit med i huvudsak följande synpunkter. Att skolsäkerheten idag utgår ifrån en etablerad arbetsmetod kallad PDV (pågående dödligt våld).

Stadsledningskontoret föreslår att motionen avslås mot bakgrund av att barn- och utbildningsförvaltningen sedan 2017 tillsammans med säkerhetsenheten på stadsledningskontoret har arbetat aktivt med utbildningar riktat mot för-, grund- och gymnasieskolor i hur skolpersonal ska agera vid hotfulla situationer. Bland annat utbildades alla Västerås stads rektorer och flertalet skolor 2019/2020 med hjälp av ett externt säkerhetsföretag.

Att installera ett låssystem på samtliga förskolor och skolor kan bidra till en falsk säkerhet vilket kan leda till en ökad oförmåga att hantera pågående dödligt våld och därmed få helt motsatt effekt mot den avsedda.

Beslutsmotivering

Fastighetsnämnden hänvisar frågan i stort till verksamhetsutövaren, de olika nämnderna inom utbildningsområdet men lyfter fram att en teknisk funktion av det slag som motionären önskar ger i flera studier fel effekt. Den föreslagna lösningen riskerar att stänga inne en eventuell förövare tillsammans med eleverna och då göra dem till enkla måltavlor. Vidare är metoden PDV (plötsligt dödligt våld) väletablerad och ligger till grund för de fysiska åtgärder som idag utförs i skolmiljön. Till detta ska fogas en avsevärd kostnad för en dylik lösning som bedöms till drygt 22 miljoner samt en lång införandetid på 4 – 5 år.

Förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ser svårigheter med den föreslagna lösningen då det som kännetecknar en PDV-situation är att dessa är planerade i förväg, de är inte förutsägbara och har en snabb händelseutveckling. Därutöver är det svårt för personal att ha en tillfredsställande överblick över verksamhetens lokaler och gårdar.

Det förefaller därför inte vara sannolikt att förskole- eller skolpersonal kommer upptäcka en gärningsman förrän gärningsmannen är inne i byggnaden och har börjat inleda sin attack. Därmed kommer en teknisk åtgärd som låsfunktion med stor sannolikhet inte höja förmågan att stoppa en attack och riskerar istället att stänga in personer som tar tillfället att fly ifrån hotet.

Det vidtas många åtgärder för att sänka risknivån. Vid ny- och ombyggnationer beaktas risken för pågående dödligt våld riktat mot skolorna/förskolorna i de riskanalyser som förvaltningen är skyldiga att utföra enligt riktlinje för fysisk säkerhet och brandskydd

Att installera ett låssystem på samtliga förskolor och skolor kan bidra till en falsk säkerhet vilket kan leda till en ökad oförmåga att hantera pågående dödligt våld.

Stadsledningskontoret vill framförallt lyfta fram att säkerhetsenheten tillsammans med barn- och utbildningsförvaltningen sedan flera år tillbaka tagit fram riktade utbildningar till för-, grund- och gymnasieskolor i PDV.

Det finns i nuläget en god kännedom om ämnet inom utbildningssektorn och vi har under åren bevittnat ett stort intresse i frågan. Detta talar för att vi i staden kommer att fortsätta att underhålla och utveckla denna kunskap.

Juridisk bedömning

Kommunstyrelsen är behörig att fatta beslutet i enlighet med kommunstyrelsens reglemente och kommunallagen.

Ekonomisk bedömning

Förslag till beslut är avslag av motionen och då uppstår ingen kostnad. Vid bifall av motionen är den beräknade kostnaden drygt 22 miljoner under en införandeprocess på cirka 4 – 5 år. Vidare som kommer investeringen att följas på sedvanligt sätt av löpande förvaltningskostnader och underhåll.

Hållbar utveckling

Mål som berörs inom Agenda 2030 är att stödja mål 4, god utbildning till alla samt mål 16, fredliga och inkluderande samhällen. Det arbete som genomförts med PDV utbildning de senaste åren kopplar till mål 16.1, avsevärt minska alla former av våld och dödligt våld överallt.

Helene Öhrling
Stadsdirektör

Mikael Lagergren
Säkerhetsdirektör

§ 288

Dnr FN 2020/00487-1.7.1

Beslut - Yttrande över motion från (V) om att installera ett system för att låsa skolor och förskolor vid yttre hot

Beslut

Förslag till yttrande daterat 2020-11-23 godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har för yttrande översänt Motion från (V) om att installera ett system för att låsa skolor och förskolor vid yttre hot. Vänsterpartiet föreslår i motionen att fastighetsnämnden i samråd med berörda aktörer får i uppdrag att ta fram en låsfunktion som är tillgänglig för all personal i skolan och förskolan. Fastighetsnämnden föreslås även i samråd med berörda nämnder skyndsamt installera den framtagna låsfunktionen på samtliga kommunala skolor och förskolor i Västerås.

Teknik- och fastighetsförvaltningen har i skrivelse daterad 2020-11-23 yttrat sig i ärendet.

Teknik- och fastighetsförvaltningen har till nämnden lämnat följande förslag till beslut:

Förslag till yttrande daterat 2020-11-23 godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.

Yrkanden

Ordföranden yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Kopia till

Kommunstyrelsen

Teknik- och fastighetsförvaltningen
Johan Bjerkman
Epost: johan.bjerkman@vasteras.se

Kommunstyrelsen

Yttrande Remiss - Motion från (V) om att installera ett system för att låsa skolor och förskolor vid yttre hot

Teknik- och fastighetsförvaltningen har tagit del av motionen. Förvaltningen vill understryka att denna fråga främst är en verksamhetsfråga för barn- och utbildningsförvaltningen att ta ställning till i sitt linjearbete, då det handlar om en unik verksamhetsanpassning.

I sakfrågan anser vi att denna typ av lösning inte ger den verkan som motionären önskar. En teknisk funktion av detta slag tenderar enligt flertalet studier istället till att stänga inne en eventuell gärningsperson med eleverna alternativt att de barn som inte hunnit in blir utelåsta och därmed enkla måltavlor. Detta till en mycket stor kostnad för tekniken.

Skolsäkerheten utgår idag istället från en etablerad arbetsmetod kallad PDV (Pågående Dödligt Våld) som redan nyttjas i barn- och utbildningsförvaltningens verksamhet, för vilket de själva kan redogöra. Metoden ligger idag till grund för de fysiska åtgärder som utförs i skolmiljön.

§ 9

Dnr FSN 2020/00917-1.7.1

Yttrande till kommunstyrelsen gällande Motion från (V) om att installera ett system för att låsa skolor och förskolor vid yttre hot

Beslut

Förskolenämnden antar barn- och utbildningsförvaltningens förslag till yttrande, daterat den 4 januari 2021, som sitt eget och skickar det till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Motionärerna har genom denna motion lyft upp ämnet om skolvåld och en strategi som utestängning för att motverka att barn, elever och personal blir skadade. I efterdyningarna av skolattacken på Kronans skola i Trollhättan initierade många skolor i Sverige utbildningsinsatser för att förebygga, men också hantera situationer som faller inom ramen för pågående dödligt våld (PDV).

I motionen föreslås följande:

- att fastighetsnämnden i samråd med berörda nämnder får i uppdrag att ta fram en låsfunktion som är tillgänglig för all personal i skolan och förskolan.
- att fastighetsnämnden i samråd med berörda nämnder skyndsamt installerar den framtagna låsfunktionen på samtliga kommunala skolor och förskolor.

Barn- och utbildningsförvaltningen har i tjänsteutlåtande lämnat följande förslag till beslut:

Förskolenämnden antar barn- och utbildningsförvaltningens förslag till yttrande, daterat den 4 januari 2021, som sitt eget och skickar det till kommunstyrelsen.

Yrkanden

Vicki Skure Eriksson (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Proposition

Ordföranden finner att det finns ett förslag till beslut, förvaltningens förslag med bifall från henne själv, och att förskolenämnden beslutar enligt det.

Kopia till

Kommunstyrelsen

Barn- och utbildningsförvaltningen
Rainer Wiesner
Epost: rainer.wiesner@vasteras.se

Kommunstyrelsen

Yttrande till kommunstyrelsen gällande Motion från (V) om att installera ett system för att låsa skolor och förskolor vid yttre hot

Sedan 2017 har Barn- och utbildningsförvaltningen tillsammans med säkerhetsenheten på stadsledningskontoret arbetat aktivt med utbildningar riktat mot för-, grund- och gymnasieskolor i hur skolpersonal ska agera vid hotfulla situationer. Bland annat utbildades alla Västerås stads rektorer och flertalet skolor 2019/2020 med hjälp av ett externt säkerhetsföretag. Likaså har även tjänstemän som planerar eller förvaltar skollokaler tagit del av utbildningsmaterialet.

Det som kännetecknar en planerat dödligt våld (PDV)-situation är att dessa är planerade i förväg, de är inte förutsägbara och har en snabb händelseutveckling. Därutöver är det svårt för personal att ha en tillfredsställande överblick över verksamhetens lokaler och gårdar. Det förefaller därför inte vara sannolikt att skol-/förskolepersonal kommer upptäcka en gärningsman förrän gärningsmannen är inne i byggnaden och har börjat inleda sin attack. Därmed kommer en teknisk åtgärd som låsfunktion med stor sannolikhet inte höja förmågan att stoppa en attack och riskerar istället att stänga in personer som tar tillfället att fly ifrån hotet.

För att förhålla sig till detta faktum har utbildningarna utgått från att skol- och förskolepersonal samt skolledning ska inneha en mental förberedelse för att kunna fatta snabba beslut i en oklar, farlig situation där ingen förvarning ges. Det betyder att oavsett var personalen befinner sig på skolans område ska de genom sina beslut kunna maximera sina, och barnens eller elevernas chanser till att hantera situationen. Det här förhållningsättet är en av flera centrala slutsatser som Skolverket presenterar i sin skrift om väpnat våld i skolan (*Väpnat våld i skolan - hur skolor kan agera om det händer*. (2014). Stockholm: Skolverket).

Utöver att utbildningarna har ett fokus på mentala förberedelser och därtill relevanta handlingsstrategier, får skolorna direktiv att inventera sina lokaler för att tillse att det finns ett erforderligt skydd för att kunna hantera en PDV-situation i väntan på polis. Det kan handla om att kunna låsa dörrar till klassrum, samlingsrum mm., minska insynen i en lokal med gardiner eller begränsa antalet entréer för att ha en bättre överblick över skolan/förskolans område. Åtgärder som går snabbt att utföra och höjer skolans/förskolans förmåga att hantera en våldsamt situation.

Barn- och utbildningsförvaltningen är dock medveten om de begränsningar som ändå kan uppstå på grund av utformningen av verksamheternas fysiska miljö, där motionärerna lyfter upp ett problem med många entréer/ytterdörrar. Vid ny- och ombyggnationer beaktas risken för pågående dödligt våld riktat mot skolorna/förskolorna i de riskanalyser som

förvaltningen är skyldiga att utföra enligt riktlinje för fysisk säkerhet och brandskydd (DNR: KS 2020/00104-2.7.0). Syftet med riskanalyserna är att förvaltningen, tillsammans med andra aktörer, ska minska risker genom en välplanerad utformning av det fysiska rummet. Exempelvis har arbetsstället inneburit att en skola har fått sin expedition ombyggd och har idag bättre uppsikt över den yttre miljön samt fått möjligheter att styra inflödet av besökare till skolan.

Sammanfattningsvis är åtgärderna för att minska konsekvenserna av ett pågående dödligt våld riktat mot skolan/förskolan komplicerat. Åtgärder som i en situation kan bidra till att skydda människor kanske inte alls fungerar i en annan. Att installera ett låssystem på samtliga förskolor och skolor kan bidra till en falsk säkerhet vilket kan leda till en ökad oförmåga att hantera pågående dödligt våld. Barn- och utbildningsförvaltningen förordar istället att samtliga förskolor och skolor ska ha en mental beredskap för att kunna agera i en sådan situation. För att de ska klara av detta ska förvaltningen ge skolorna de förutsättningar de behöver genom att bedriva riskanalyser, hålla utbildningar och stötta vid övningar. Allt för att sammantaget få till ett preventivt arbete som ger verksamheterna ett så brett och bra stöd som möjligt för att kunna hantera en PDV händelse.

En ekonomisk konsekvens av att installera låsfunktioner på våra enheter kan se ut så här beroende på enheternas utformning och tekniska status. Nästan alla grundskolor har passersystem, varför anpassningen blir mindre men innehåller fler in-/utgångar. Förskolorna saknar i stor utsträckning passagesystem, varför varje dörrmiljö måste anpassas. Teknik- och fastighetsförvaltningen informerar också om att en total införande process tar cirka 4-5 år.

Förskolor:

12 250 000 sek

(Ca 175 000 kr/ fsk)

Ca 70 förskolor

Grundskolor samt Gymnasieenheter:

10 000 000 sek

(Ca 200 000 kr /skola)

Ca 50 grundskolor

= ca 22 250 000 sek. totalt

+/- 20% per objekt

§ 27

Dnr GSN 2020/03499-1.7.1

Yttrande till kommunstyrelsen över motion från (V) om att installera ett system för att låsa skolor och förskolor vid yttre hot

Beslut

Grundskolenämnden antar barn- och utbildningsförvaltningens yttrande, daterat den 2020-12-18, som sitt eget och överlämnar det till kommunstyrelsen

Ärendebeskrivning

Motionärerna har genom denna motion lyft upp ämnet om skolvåld och en strategi som utestängning för att motverka att barn, elever och personal blir skadade. I efterdyningarna av skolattacken på Kronans skola i Trollhättan initierade många skolor i Sverige utbildningsinsatser för att förebygga, men också hantera situationer som faller inom ramen för pågående dödligt våld (PDV).

I motionen föreslås följande:

att fastighetsnämnden i samråd med berörda nämnder får i uppdrag att ta fram en låsfunktion som är tillgänglig för all personal i skolan och förskolan. att fastighetsnämnden i samråd med berörda nämnder skyndsamt installerar den framtagna låsfunktionen på samtliga kommunala skolor och förskolor. Barn- och utbildningsförvaltningen har i tjänsteutlåtande lämnat följande förslag till beslut:

Grundskolenämnden antar barn- och utbildningsförvaltningens yttrande, daterat den 2020-12-18, som sitt eget och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Yrkanden

Anna Lundberg (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Proposition

Ordföranden finner att det finns ett förslag till beslut, förvaltningens förslag till beslut med bifall från ordföranden själv, och att grundskolenämnden beslutar enligt det.

Kopia till

Kommunstyrelsen

Barn- och utbildningsförvaltningen
Rainer Wiesner
Epost: rainer.wiesner@vasteras.se

Kommunstyrelsen

Yttrande - Motion från (V) om att installera ett system för att låsa skolor och förskolor vid yttre hot

Sedan 2017 har Barn- och utbildningsförvaltningen tillsammans med säkerhetsenheten på stadsledningskontoret arbetat aktivt med utbildningar riktat mot för-, grund- och gymnasieskolor i hur skolpersonal ska agera vid hotfulla situationer. Bland annat utbildades alla Västerås stads rektorer och flertalet skolor 2019/2020 med hjälp av ett externt säkerhetsföretag. Likaså har även tjänstemän som planerar eller förvaltar skollokalerna tagit del av utbildningsmaterialet.

Det som kännetecknar en planerat dödligt våld (PDV)-situation är att dessa är planerade i förväg, de är inte förutsägbara och har en snabb händelseutveckling. Därutöver är det svårt för personal att ha en tillfredsställande överblick över verksamhetens lokaler och gårdar. Det förefaller därför inte vara sannolikt att skol-/förskolepersonal kommer upptäcka en gärningsman förrän gärningsmannen är inne i byggnaden och har börjat inleda sin attack. Därmed kommer en teknisk åtgärd som låsfunktion med stor sannolikhet inte höja förmågan att stoppa en attack och riskerar istället att stänga in personer som tar tillfället att fly ifrån hotet.

För att förhålla sig till detta faktum har utbildningarna utgått från att skol- och förskolepersonal samt skolledning ska inneha en mental förberedelse för att kunna fatta snabba beslut i en oklar, farlig situation där ingen förvarning ges. Det betyder att oavsett var personalen befinner sig på skolans område ska de genom sina beslut kunna maximera sina, och barnens eller elevernas chanser till att hantera situationen. Det här förhållnings sättet är en av flera centrala slutsatser som Skolverket presenterar i sin skrift om väpnat våld i skolan (*Väpnat våld i skolan - hur skolor kan agera om det händer*. (2014). Stockholm: Skolverket).

Utöver att utbildningarna har ett fokus på mentala förberedelser och därtill relevanta handlingsstrategier, får skolorna direktiv att inventera sina lokaler för att tillse att det finns ett erforderligt skydd för att kunna hantera en PDV-situation i väntan på polis. Det kan handla om att kunna låsa dörrar till klassrum, samlingsrum mm., minska insynen i en lokal med gardiner eller begränsa antalet entréer för att ha en bättre överblick över skolan/förskolans område. Åtgärder som går snabbt att utföra och höjer skolans/förskolans förmåga att hantera en våldsamt situation.

Barn- och utbildningsförvaltningen är dock medveten om de begränsningar som ändå kan uppstå på grund av utformningen av verksamheternas fysiska miljö, där motionärerna lyfter upp ett problem med många

entréer/ytterdörrar. Vid ny- och ombyggnationer beaktas risken för pågående dödligt våld riktat mot skolorna/förskolorna i de riskanalyser som förvaltningen är skyldiga att utföra enligt riktlinje för fysisk säkerhet och brandskydd (DNR: KS 2020/00104-2.7.0). Syftet med riskanalyserna är att förvaltningen, tillsammans med andra aktörer, ska minska risker genom en välplanerad utformning av det fysiska rummet. Exempelvis har arbetsstället inneburit att en skola har fått sin expedition ombyggd och har idag bättre uppsikt över den yttre miljön samt fått möjligheter att styra inflödet av besökare till skolan.

Sammanfattningsvis är åtgärderna för att minska konsekvenserna av ett pågående dödligt våld riktat mot skolan/förskolan komplicerat. Åtgärder som i en situation kan bidra till att skydda människor kanske inte alls fungerar i en annan. Att installera ett låssystem på samtliga förskolor och skolor kan bidra till en falsk säkerhet vilket kan leda till en ökad oförmåga att hantera pågående dödligt våld. Barn- och utbildningsförvaltningen förordar istället att samtliga förskolor och skolor ska ha en mental beredskap för att kunna agera i en sådan situation. För att de ska klara av detta ska förvaltningen ge skolorna de förutsättningar de behöver genom att bedriva riskanalyser, hålla utbildningar och stötta vid övningar. Allt för att sammantaget få till ett preventivt arbete som ger verksamheterna ett så brett och bra stöd som möjligt för att kunna hantera en PDV händelse.

En ekonomisk konsekvens av att installera låsfunktioner på våra enheter kan se ut så här beroende på enheternas utformning och tekniska status. Nästan alla grundskolor har passersystem, varför anpassningen blir mindre men innehåller fler in-/utgångar. Förskolorna saknar i stor utsträckning passagesystem, varför varje dörrmiljö måste anpassas. Teknik- och fastighetsförvaltningen informerar också om att en total införande process tar cirka 4-5 år.

Förskolor:

12 250 000 sek

(Ca 175 000 kr/ fsk)

Ca 70 förskolor

Grundskolor samt Gymnasieenheter:

10 000 000 sek

(Ca 200 000 kr /skola)

Ca 50 grundskolor

= ca 22 250 000 sek. totalt

+/- 20% per objekt

§ 16

Dnr UAN 2020/01297-1.7.1

Yttrande till kommunstyrelsen över Motion från (V) om att installera ett system för att låsa skolor och förskolor vid yttre hot

Beslut

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden antar barn och utbildningsförvaltningens förslag till yttrande, daterat 2021-01-04, som sitt eget och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Motionärerna har genom denna motion lyft upp ämnet om skolvåld och en strategi som utestängning för att motverka att barn, elever och personal blir skadade. I efterdyningarna av skolattacken på Kronans skola i Trollhättan initierade många skolor i Sverige utbildningsinsatser för att förebygga, men också hantera situationer som faller inom ramen för pågående dödligt våld (PDV).

I motionen föreslås följande:

- att fastighetsnämnden i samråd med berörda nämnder får i uppdrag
- att ta fram en låsfunktion som är tillgänglig för all personal i skolan och förskolan.
- att fastighetsnämnden i samråd med berörda nämnder skyndsamt installerar den framtagna låsfunktionen på samtliga kommunala skolor och förskolor.

Barn- och utbildningsförvaltningen har lämnat följande förslag till beslut:

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden antar barn och utbildningsförvaltningens förslag till yttrande, daterat 2021-01-04, som sitt eget och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Yrkanden

Carin Lidman (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Proposition

Ordföranden finner att det finns ett förslag till beslut, detta enligt det egna yrkandet, och att utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden beslutar enligt det.

Kopia till

Kommunstyrelsen

Barn- och utbildningsförvaltningen
Rainer Wiesner
Epost: rainer@vasteras.se

Kommunstyrelsen

Yttrande Motion från (V) om att installera ett system för att låsa skolor och förskolor vid yttre hot

Sedan 2017 har Barn- och utbildningsförvaltningen tillsammans med säkerhetsenheten på stadsledningskontoret arbetat aktivt med utbildningar riktat mot för-, grund- och gymnasieskolor i hur skolpersonal ska agera vid hotfulla situationer. Bland annat utbildades alla Västerås stads rektorer och flertalet skolor 2019/2020 med hjälp av ett externt säkerhetsföretag. Likaså har även tjänstemän som planerar eller förvaltar skollokaler tagit del av utbildningsmaterialet.

Det som kännetecknar en planerat dödligt våld (PDV)-situation är att dessa är planerade i förväg, de är inte förutsägbara och har en snabb händelseutveckling. Därutöver är det svårt för personal att ha en tillfredsställande överblick över verksamhetens lokaler och gårdar. Det förefaller därför inte vara sannolikt att skol-/förskolepersonal kommer upptäcka en gärningsman förrän gärningsmannen är inne i byggnaden och har börjat inleda sin attack. Därmed kommer en teknisk åtgärd som låsfunktion med stor sannolikhet inte höja förmågan att stoppa en attack och riskerar istället att stänga in personer som tar tillfället att fly ifrån hotet.

För att förhålla sig till detta faktum har utbildningarna utgått från att skol- och förskolepersonal samt skolledning ska inneha en mental förberedelse för att kunna fatta snabba beslut i en oklar, farlig situation där ingen förvarning ges. Det betyder att oavsett var personalen befinner sig på skolans område ska de genom sina beslut kunna maximera sina, och barnens eller elevernas chanser till att hantera situationen. Det här förhållningsättet är en av flera centrala slutsatser som Skolverket presenterar i sin skrift om väpnat våld i skolan (*Väpnat våld i skolan - hur skolor kan agera om det händer*. (2014). Stockholm: Skolverket).

Utöver att utbildningarna har ett fokus på mentala förberedelser och därtill relevanta handlingsstrategier, får skolorna direktiv att inventera sina lokaler för att tillse att det finns ett erforderligt skydd för att kunna hantera en PDV-situation i väntan på polis. Det kan handla om att kunna låsa dörrar till klassrum, samlingsrum mm., minska insynen i en lokal med gardiner eller begränsa antalet entréer för att ha en bättre överblick över skolan/förskolans område. Åtgärder som går snabbt att utföra och höjer skolans/förskolans förmåga att hantera en våldsamt situation.

Barn- och utbildningsförvaltningen är dock medveten om de begränsningar som ändå kan uppstå på grund av utformningen av verksamheternas fysiska miljö, där motionärerna lyfter upp ett problem med många

entréer/ytterdörrar. Vid ny- och ombyggnationer beaktas risken för pågående dödligt våld riktat mot skolorna/förskolorna i de riskanalyser som förvaltningen är skyldiga att utföra enligt riktlinje för fysisk säkerhet och brandskydd (DNR: KS 2020/00104-2.7.0). Syftet med riskanalyserna är att förvaltningen, tillsammans med andra aktörer, ska minska risker genom en välplanerad utformning av det fysiska rummet. Exempelvis har arbetsstället inneburit att en skola har fått sin expedition ombyggd och har idag bättre uppsikt över den yttre miljön samt fått möjligheter att styra inflödet av besökare till skolan.

Sammanfattningsvis är åtgärderna för att minska konsekvenserna av ett pågående dödligt våld riktat mot skolan/förskolan komplicerat. Åtgärder som i en situation kan bidra till att skydda människor kanske inte alls fungerar i en annan. Att installera ett låssystem på samtliga förskolor och skolor kan bidra till en falsk säkerhet vilket kan leda till en ökad oförmåga att hantera pågående dödligt våld. Barn- och utbildningsförvaltningen förordar istället att samtliga förskolor och skolor ska ha en mental beredskap för att kunna agera i en sådan situation. För att de ska klara av detta ska förvaltningen ge skolorna de förutsättningar de behöver genom att bedriva riskanalyser, hålla utbildningar och stötta vid övningar. Allt för att sammantaget få till ett preventivt arbete som ger verksamheterna ett så brett och bra stöd som möjligt för att kunna hantera en PDV händelse.

En ekonomisk konsekvens av att installera låsfunktioner på våra enheter kan se ut så här beroende på enheternas utformning och tekniska status. Nästan alla grundskolor har passersystem, varför anpassningen blir mindre men innehåller fler in-/utgångar. Förskolorna saknar i stor utsträckning passagesystem, varför varje dörrmiljö måste anpassas. Teknik- och fastighetsförvaltningen informerar också om att en total införande process tar cirka 4-5 år.

Förskolor:

12 250 000 sek

(Ca 175 000 kr/ fsk)

Ca 70 förskolor

Grundskolor samt Gymnasieenheter:

10 000 000 sek

(Ca 200 000 kr /skola)

Ca 50 grundskolor

= ca 22 250 000 sek. totalt

+/- 20% per objekt

Motion till Västerås kommunfullmäktige

Installera ett system för att låsa skolor och förskolor vid yttre hot

Skolan och förskolan har blivit en allt mer utsatt arbetsplats. Det kan vara allt från hotfulla föräldrar, enskilda elever som är hotfulla mot varandra och grupper av elever från en annan skola som hotar någon på skolan.

Trots att skolan och förskolan är mycket utsatta arbetsplatser, både för elever, barn och lärare, saknas det samordnade insatser i kommunen för att förbättra den fysiska säkerheten så att inte obehöriga kan ta sig in i lokalerna och hota de som arbetar eller befinner sig där. Till exempel är det relativt vanligt att skolor får information om att någon elev på skolan är hotad av en grupp elever från en annan skola. Den informationen får man oftast via någon elev som läst om det på sociala media. Den hotande gruppen är på väg till skolan för att "göra upp". Då måste alla eleverna inrymma skolan snabbt och alla ytterdörrar låsas, samtidigt som polisen meddelas.

Finns det bara en entré till skolan eller förskola är det lätt att ha kontroll, men de flesta skolor och inte minst förskolor liknar rävgröt med många ytterdörrar och det är svårt, om ens möjligt, att snabbt manuellt låsa alla dörrar på kort tid. När inte nyckelpersoner är på plats som har tillgång till låsfunktioner och de koder som krävs är verksamheten illa ute. Här skulle det behövas en gemensam översyn över låssystemen på skolorna och förskolorna och en teknisk lösning som alla har tillgång till och som gör att man enkelt kan låsa alla dörrar samtidigt.

Till exempel; Samma tillgänglighet som tidigare skåp för brandlarm. Låsningen aktiveras av den enskilde medarbetarens "blipp"/"tag" tillsammans med dennes kod som nu endast används för att låsa upp dörrar. Det finns säkert redan beprövade tekniska lösningar för detta omvända förfarande.

Vänsterpartiet föreslår kommunfullmäktige att besluta:

att fastighetsnämnden i samråd berörda nämnder får i uppdrag att ta fram en låsfunktion som är tillgänglig för all personal i skolan och förskolan.

att fastighetsnämnden i samråd berörda nämnder skyndsamt installerar den framtagna låsfunktionen på samtliga kommunala skolor och förskolor i Västerås

Anna Maria Romlid (V)

Lars Nordin (V)

Hawar Asaiesh (V)

Shiar Mala Said (V)
Västerås 2020-10-15

Viktoria Bagi (V)